

Koninkrijkspartners

Jaarlijks geeft Nederland ongeveer f 300 miljoen aan de Antillen, waarvan 25% aan Aruba en 75% aan de Nederlandse Antillen. Zoals bekend was het beleid gericht op onafhankelijkheid, voor Aruba in 1996. Op de Antillen waren allerlei discussies gaande, over een status aparte (voor Aruba, voor St. Maarten en voor Curaçao), of over volledige onafhankelijkheid voor de Nederlandse Antillen, of juist niet vanwege het gevaar van uit elkaar vallen.

Hirsch Ballin heeft voor hij minister werd in *Christen-Democratische Verkenningen* een artikel geschreven waarin hij zijn visie ontvouwde op een mogelijke Gemenebestconstructie voor de genoemde eilandgebieden met Nederland. Die visie is inmiddels de officiële regeringsvisie geworden. Daarover wordt gesproken door onze partners in het Koninkrijksverband, en door regering en Staten-Generaal in Nederland. Het is echter verbazingwekkend te constateren dat buiten 'Den Haag' het onderwerp in Nederland niet wordt besproken. In de juridische literatuur wordt het onderwerp amper aangeroerd. In de economische literatuur wordt met geen woord gerept over deze constitutionele vraagstukken, alle belangstelling voor 'constitutional economics' en de jaarlijkse uitgave van f 300 miljoen ten spijt.

Er zijn vele goede redenen om ook vanuit de economie de ontwikkelingen van het Koninkrijksverband met de Antilliaanse partners te volgen en te analyseren. In de eerste plaats is er het budgettaire argument. De jaarlijkse ontwikkelingsbijdrage van f 300 miljoen gaat ten laste van het plafond voor ontwikkelingssamenwerking. Zou de budgettaire hulp aan de Antillen worden stopgezet, dan kan er meer hulp worden verstrekt aan landen als Bangla Desh, waar het inkomen per hoofd dramatisch veel lager ligt dan op St. Maarten of Aruba of Curaçao. Wordt het marginale nut van verschillende aanwendingen geanalyseerd, dan rijst de vraag of we de budgettaire hulp aan de Antillen niet fors moeten verminderen ten gunste van meer ontwikkelingshulp voor de arme landen.

Een tweede argument om de discussie aan te zwengelen is de solidariteit met de koninkrijkspartners. Minister Hirsch Ballin heeft een visie ontvouwd waarin de eilandgebieden niet per se onafhankelijk hoeven te worden, maar kunnen kiezen voor een lidmaatschap van een Nederlands gemenebest, als partner in het Koninkrijksverband. In die visie zijn er in dat Gemenebest naast Nederland nog drie Antilliaanse partnerlanden: Aruba, de drie bovenwindse eilanden en de twee overige benedenwindse eilanden. Hirsch Ballin sluit op deze wijze aan bij het streven van St.

P.B. Boorsma

Maarten naar verdere verzelfstandiging ten opzichte van Curaçao, terwijl hij tegelijk denkt een oplossing te bieden voor het probleem van de dubbele bestuurslagen. Hierbij moet men bedenken dat dit probleem alleen op Curaçao bestaat: daar zit thans de regering van het land met een eigen bestuurlijk apparaat, en daar zit tevens het bestuur van het eilandgebied Curaçao ook met een eigen ambtelijk apparaat. In de nieuwe visie hebben Curaçao en St. Maarten net als Aruba één bestuurslaag, omdat ze landenstatus hebben. Curaçao zal tevens diensten verrichten voor Bonaire, dat op bepaalde beleidsterreinen een eigen bestuur houdt. Voor de toegeleverde landsdiensten is Bonaire niet zonder meer afhankelijk van Curaçao, omdat Bonaire vertegenwoordigers kan kiezen in de volksvertegenwoordiging gezeteld op Curaçao. Een soortgelijke constructie wordt gekozen voor Saba en St. Eustatius met St. Maarten.

De minister wil dus een situatie inruilen van zeven besturen (twee landsregeringen en vijf eilandbesturen) voor een situatie van zes besturen (drie landsregeringen en drie eilandbesturen). De winst is de vermindering van één bestuur met een ambtelijk apparaat. Winst kan voorts worden geboekt doordat de besturen met ambtelijke apparaten op de kleine eilanden Bonaire, Saba en Statia worden beknot tot enkele lokale taken. Tegenover die 'winst' staat dat er in plaats van twee landen met een eigen regering dan drie landen komen met een eigen regering. Het bestuur van St. Maarten wordt dan opgewaardeerd naar regeringsniveau, terwijl ook het ambtelijke apparaat van St. Maarten moet worden opgewaardeerd naar een landelijk apparaat. In de huidige situatie zijn er bij voorbeeld twee politiekorpsen, een voor Aruba en een voor de Nederlandse Antillen. In de visio-naire situatie zijn er drie politiekorpsen,

een voor elk land. Op landelijk niveau komen er dus diensten bij op St. Maarten. De ervaring leert dat op de Antillen ambtelijke apparaten inderdaad de laatste jaren worden ingekrompen, doch met een vorstelijke regeling. Begrijpt u dat ik bij de geschetste visie mijn aarzelingen houd? Die visie geeft een slechte oplossing voor het probleem van de dubbele bestuurslaag op Curaçao en biedt hooguit een goed perspectief om tegemoet te komen aan het streven naar meer onafhankelijkheid voor St. Maarten. Een belangrijk uitgangspunt voor een dergelijke nieuwe Gemenebestconstructie is de wens zowel daar als hier om via de samenwerking met Nederland waarborgen te creëren voor rechtszekerheid en rechtshandhaving, voor een democratisch en deugdelijk bestuur en voor een voortgezette gemeenschappelijke behartiging van buitenlandse betrekkingen en de defensie.

Op Curaçao, vlak voor de grote brug, staat op de muur in de buurt van Tele Korsou met grote witte letters gekalkt "Curaçao provincie van Nederland". Waarom wordt die optie zo weinig besproken? Als de Antillen een provincie van Nederland zouden vormen, dan zouden de eilandgebieden de zes gemeenten kunnen vormen. Curaçao en Aruba kunnen net zo zelfstandig zijn als bij voorbeeld Enschede en Hengelo, Saba kan net zo zelfstandig zijn als Stad Delden. Er zou sprake zijn van uniforme wet- en regelgeving: dat zou voor de armen en werklozen op de Antillen vermoedelijk een verbetering inhouden, en voor de hogere inkomens een fiscale verslechtering, dat zou betekenen dat de politiezorg op St. Maarten sterk zou worden verbeterd, hetgeen nodig is.

De Antillen zouden als Nederlandse provincie net zo goed deel uitmaken van de EG als de Franse overzeese departementen, zodat verschillende onderdelen van het EG-beleid rechtstreeks van toepassing zouden zijn, met alle voordelen voor de Antilliaanse economie van dien. De Antilliaanse politici zullen daarbij een deel van de autonomie moeten inleveren en zullen vermoedelijk tegen zijn, het provincie-alternatief wordt dan ook nauwelijks besproken. Toch is het maar de vraag wat voor de gewone Antilliaanse burger te verkiezen is. Het zal een interessante afweging opleveren: minder autonomie, meer belasting voor de hogere inkomens, meer welvaart voor de armen, meer prikkels voor de economische groei, hopelijk minder criminele infiltratie op St. Maarten, Nederlandse standaarden voor wetgeving en -handhaving, en misschien mevrouw Liberia als nieuwe minister-president van Nederland.

P.B. Boorsma